

Accountantsverslag

Boekjaar 2017

Veiligheidsregio Haaglanden

An independent member of Baker Tilly International

Vertrouwelijk

Aan het bestuur van de
Veiligheidsregio Haaglanden
Postbus 52158
2505 CD DEN HAAG

Den Haag, 29 maart 2018

Geacht bestuur,

In overeenstemming met de opdracht tot de controle van de jaarrekening 2017 van de Veiligheidsregio Haaglanden, zoals overeengekomen in de opdrachtbevestiging d.d. 30 oktober 2016 bieden wij u hierbij het accountantsverslag zoals bedoeld in artikel 2:393 BW aan.

De onderwerpen die in dit verslag aan de orde komen, hebben onderdeel uitgemaakt van onze overwegingen bij de bepaling van de aard, het tijdstip van uitvoering en de diepgang van de controlemaatregelen die zijn toegepast bij de uitvoering van de controle van de jaarrekening.

Wij bedanken de medewerkers van de Veiligheidsregio Haaglanden voor de open en constructieve samenwerking bij het verrichten van onze controlewerkzaamheden en de totstandkoming van ons accountantsverslag.

Hoogachtend,
Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend.

drs. A. Ruigendijk RA

Inhoudsopgave

	Pagina
1 Managementsamenvatting	4
2 Aard en reikwijdte van de controle	5
3 Financiële positie en resultaat	6
4 Bevindingen jaarrekeningcontrole	7
5 Single information Single audit	12
6 Overige aandachtspunten en ontwikkelingen	13

1. Managementsamenvatting

- ✓ Bij de jaarrekening die voorligt zijn wij voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken voor het aspect getrouwheid als ook voor het aspect rechtmatigheid.
- ✓ Niet alle opdrachten die hiervoor in aanmerking komen zijn Europees aanbesteed. Wij hebben bij vijf opdrachten geconstateerd dat deze (nog) niet rechtmatig zijn aanbesteed. Het belangrijkste deel van deze contracten was reeds in beeld bij de afdeling inkoop. Het aanbestedingsproces voor deze contracten zal naar verwachting in 2018 worden afgerond.
- ✓ Naar aanleiding van onze opmerkingen aangaande de onderhoudsvoorziening hebben wij geconstateerd dat daar verbeteringen in zijn gerealiseerd. Echter dienen nog stappen te worden gezet, met name op het gebied van analyse en rapportage.
- ✓ De AO/IB voldoet aan de daaraan te stellen eisen. Hierover rapporteren wij specifiek in onze managementletter. De belangrijkste bevinding met betrekking tot de AO/IB heeft betrekking op de rechtmatigheid van aanbestedingen. Wij merken hierbij op dat er in onze controle geen afwijkingen zijn geconstateerd die het gevolg zijn van hiaten in de AO/IB.
- ✓ Uit de financiële analyse blijkt dat de VRH een voldoende financiële positie heeft.
- ✓ In de controle van de SiSa zijn geen afwijkingen geconstateerd.

2. Aard en reikwijdte van de werkzaamheden

2.1 Opdracht

In overeenstemming met de van u verkregen opdracht hebben wij de jaarrekening over boekjaar 2017 van de Veiligheidsregio Haaglanden (VRH) gecontroleerd.

Bij de uitvoering van onze controlewerkzaamheden inzake de jaarrekening hebben wij de goedkeuringstolerantie gehanteerd in overeenstemming met het Besluit Accountscontrole Decentrale Overheden (BADO). U heeft geen lagere marge vastgesteld waardoor wij het wettelijke kader als uitgangspunt hebben gehanteerd. Hieruit volgt dat wij voor de jaarrekening een tolerantie voor fouten van € 950.000 (1% van de totale lasten inclusief dotaties in reserves) hebben gehanteerd en een voor onzekerheden een tolerantie van € 2.850.000 (3% van de totale lasten inclusief dotaties in reserves).

In dit accountantsverslag worden fouten en onzekerheden gerapporteerd die de door u vastgestelde rapportagetolerantie van € 237.500 (conform het controleprotocol 25% van de goedkeuringstolerantie) overschrijden en worden overige bijzonderheden die van belang zijn voor de behandeling van de jaarrekening door uw bestuur gerapporteerd.

2.2 Grondslagen

De accountantscontrole omvat onder meer een onderzoek door middel van deelwaarnemingen, beoordeling van de grondslagen van de financiële verslaggeving en van belangrijke schattingen die bij het opmaken van de jaarrekening zijn gehanteerd.

Wij hebben de aanvaardbaarheid van de gehanteerde waarderingsgrondslagen, de consistente toepassing daarvan alsmede de jaarverslaggeving beoordeeld. De VRH heeft gedurende 2016 geen wijzigingen doorgevoerd in de keuze of de toepassing van belangrijke verslaggevingsgrondslagen.

Naar onze mening zijn de gekozen waarderingsgrondslagen aanvaardbaar en consistent toegepast met betrekking tot de significante jaarrekeningposten en bijzondere transacties.

3. Financiële positie en resultaat

3.1 Kwaliteit verslaggeving

De jaarstukken 2017 bestaan uit "het jaarverslag", de "jaarrekening" en de "overige gegevens".

In het jaarverslag worden de beleidsuitgangspunten en beleidsevaluaties zichtbaar.

Wij hebben tijdens de uitvoering van onze werkzaamheden vastgesteld dat het jaarverslag en de overige gegevens:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV vereist zijn.

Wij zijn van mening dat de gepresenteerde jaarstukken op een adequate wijze inzicht geven in de realisatie van het voorgenomen beleid, de uitgevoerde activiteiten en de financiële vertaling hiervan.

Wij hebben geen strijdigheden geconstateerd tussen de in het jaarverslag opgenomen informatie en het beeld van de jaarrekening.

3.2 Resultaat

De VRH heeft in het boekjaar een positief resultaat behaald van € 1.092.000. Dit resultaat is als volgt verdeeld:

- mutatie bestemmingsreserve: € 378.000 (onttrekking);
- nog te bestemmen resultaat: € 1.470.000 (dotatie).

Voor een nadere analyse van dit resultaat verwijzen wij naar paragraaf 1.3 van het jaarverslag.

4. Bevindingen jaarrekeningcontrole

4.1 Geconstateerde niet-gecorrigeerde afwijkingen

Naar aanleiding van de door ons verrichte werkzaamheden zijn er afwijkingen geconstateerd die de in hoofdstuk 2.1 genoemde rapporteringstolerantie overschrijden.

Omschrijving	Aard	Getrouwheid	Rechtmatigheid	Nadere toelichting
Aanbestedingen niet rechtmatig	Fout	-	701.000	Paragraaf 4.8
Totaal fouten		-	701.000	

4. Bevindingen jaarrekeningcontrole

4.2 Schattingen in de jaarrekening

Bij het opstellen van de jaarrekening zijn schattingen gemaakt. Bepaalde schattingen zijn van bijzonder belang door hun invloed op de jaarrekening en de waarschijnlijkheid dat toekomstige gebeurtenissen significant (kunnen) afwijken van de verwachtingen. Als onderdeel van de controle hebben wij de aanvaardbaarheid van de schattingen beoordeeld. De belangrijkste schattingen in de jaarrekening zijn:

Belangrijke schattingen	2017	2016	Toelichting
Waardering van de materiële vaste activa			De verwachte levensduur voor de verschillende activacategorieën en daarmee de afschrijvingspercentages zijn in lijn met wat gebruikelijk is.
Voorziening groot onderhoud			Wij verwijzen hieromtrent graag naar de toelichting onder paragraaf 4.5.
Reservering vakantiegeld / IKB	nvt		De schatting van het nog te betalen vakantiegeld, die in het kader van de IKB is opgenomen, is toereikend onderbouwd.

Controleverschil	Voorzichtig	Evenwichtig	Optimistisch	Controleverschil
				
Aanvaardbare bandbreedte op basis van de gehanteerde materialiteit				

Wij zijn van mening dat er bij het maken van schattingen consistent wordt gehandeld en zijn akkoord met de hierbij gehanteerde uitgangspunten.

4. Bevindingen jaarrekeningcontrole

4.3 Materiele vaste activa

Afwaardering Brandweerkazerne Haagse Hout

In 2016 is de kazerne Haagse Hout afgewaardeerd naar de (lagere) marktwaarde ad € 880.000 zoals die op dat moment gold.

Inmiddels (voorjaar 2018) zijn de onderhandelingen in de afrondende fase en zal de opbrengstwaarde naar verwachting toereikend zijn om de boekwaarde te dekken.

Afwaardering blusvoertuigen

In 2017 is gebleken dat de technische levensduur van een aantal blusvoertuigen korter is dan ingeschat. Het betreft hier een 8-tal voertuigen. In 2017 is er € 78.000 extra op deze blusvoertuigen afgeschreven, voor de komende jaren zal in totaal nog eens € 370.000 extra worden afgeschreven. De schattingswijziging is in overeenstemming met het BBV verantwoord.

Blusrobot

In 2017 is voor een bedrag van € 160.000 een blusrobot aangeschaft. Deze kosten zijn geheel ten laste van de exploitatie gebracht onder de veronderstelling dat verwachte levensduur mogelijk korter is dan 2 jaar. Aangezien het hier om een pilotproject gaat, waarbij de duurzame inzetbaarheid van de blusrobot nog moet worden aangetoond, is de gekozen verantwoording in de exploitatielasten door ons als rechtmatig beoordeeld.

(bedragen in EUR * 1.000)	2017	2016
Activa		
Materiele vaste activa	73.427	76.449
Uitzettingen met een looptijd < 1 jr	42.048	42.220
Liquide middelen	263	463
Overlopende activa	2.497	2.156
Totaal activa	118.235	121.288
Passiva		
Algemene reserve	1.458	1.466
Bestemmingsreserves	4.832	3.752
Nog te bestemmen resultaat	1.470	1.068
	6.302	6.286
Voorzieningen	1.449	1.446
Langlopende schulden met een rentetypische looptijd > 1 jr	58.005	61.168
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jr	8.596	7.124
Overlopende passiva	43.883	45.264
Totaal passiva	118.235	121.288

4. Bevindingen jaarrekeningcontrole

4.5 Voorziening groot onderhoud

In het accountantsverslag naar aanleiding van de jaarrekeningcontrole 2016 hebben wij geadviseerd om het proces rondom de beheersing van het onderhoud te verbeteren en onderschreven het besluit om een nieuw Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) op te stellen. In 2017 is er voortvarend gehandeld in deze en zijn er stappen gezet. Er is een nieuwe MJOP opgesteld met duidelijke uitgangspunten. In het kader van onze controle komen we daarom ook tot de conclusie dat de verantwoorde voorziening en de daaraan onttrokken lasten rechtmatig zijn verantwoord.

De volgende stap is het omzetten van de MJOP naar een applicatie om de onderhoudsplanning in bij te houden. Daarin kunnen ook analyses worden uitgevoerd waarbij bijvoorbeeld de realisatie en planning tegen elkaar worden afgezet. Hier zijn momenteel nog gesprekken gaande met de softwareleverancier. Een duidelijke analyse van de werkelijke onderhoudsuitgaven in vergelijking met de planning ontbreekt om die reden nog in de huidige verantwoording van het groot onderhoud.

In de MJOP zelf zijn, op details, nog enkele verbeteringen door te voeren. Deze verbeteringen liggen op het vlak van analyse, definiëring van soort onderhoud en indexatie. Wij hebben begrepen dat deze aanpassingen in de verdere doorontwikkeling zal worden meegenomen.

Derhalve hebben wij geconcludeerd dat de voorziening groot onderhoud op een evenwichtige basis is opgesteld, doch op punten optimistisch is.

4.6 Reservering vakantiegeld

Met ingang van 1 januari 2017 is het Individueel Keuze Budget van toepassing en bestaat er geen vakantiegeld meer. In de jaarrekening 2016 was er een reserve opgenomen voor dit vakantiegeld ad € 1.800.000. Ultimo 2017 is deze reserve als gevolg van de invoering van het IKB aangewend. Dit verklaart ook de afname van het saldo van de overlopende passiva.

4.7 Renteherziening

In 2017 is besloten om een tweetal leningen te herfinancieren en op die wijze gebruik te kunnen maken van de lage rente.

In totaal is er voor een bedrag van € 3.223.000 aan leningen op die wijze geherfinancierd.

Vanwege de vervroegde aflossing is er een bedrag van € 603.000 aan extra rente/agio betaald. Deze agio is ten laste van de exploitatie gebracht. Dit is in overeenstemming met het BBV.

4.8 Wet Normering Topinkomens (WNT)

In de jaarrekening is de toelichting van de WNT opgenomen. Wij hebben in onze controle vastgesteld dat de in de jaarrekening opgegeven informatie voldoet aan de specifieke eisen van het controleprotocol WNT.

4. Bevindingen jaarrekeningcontrole

4.8 Rechtmatigheid aanbestedingen

In het kader van onze controle op de rechtmatigheid van aanbestedingen hebben wij een analyse uitgevoerd op de per crediteur verantwoorde lasten en de in het boekjaar afgesloten contracten.

Wij constateren dat het proces van aanbesteding, waarbij ieder kwartaal een spendanalyse wordt uitgevoerd, er voor zorgt dat het aanbestedingsbeleid verbetert. Een effect hiervan is dat er veel aanbestedingen voorbereid en uitgevoerd worden. Een gevolg hiervan is dat niet alle aanbestedingen volledig zijn afgerond, waardoor een aantal lopende contracten 'onderhands' zijn verlengd.

In onze controle zijn vijf opdrachten geconstateerd waarbij formeel gezien sprake is van een onrechtmatig contract. Per contract hebben wij de argumentatie van de VRH opgenomen om het contract (nog) niet aan te besteden.

Van de vier contracten die in 2016 als onrechtmatig zijn geclassificeerd zijn er in 2017 twee opnieuw aanbesteed. De twee andere worden in 2018 aanbesteed.

Wij begrijpen dat de opzet en uitvoering van een kwalitatief goede aanbesteding veel (voorbereidings-)tijd in beslag neemt. In 2017 zijn circa 10 Europese aanbestedingen afgerond. Het grote aantal aanbestedingen en het tijdrovende karakter, in relatie tot de beschikbare capaciteit, er toe leiden dat niet alle contracten (tijdig) zijn aanbesteed.

Wij adviseren om (aan de hand van een op te stellen inkoopjaarplan) te bepalen welke contracten aanbesteed moeten worden en daarnaast (vooraf) van de contracten die niet aanbesteed worden te beargumenteren waarom er (nog) geen aanbesteding plaatsvindt.

Leverancier	Onrechtmatigheid	Toelichting
Leverancier 1 - meetapparatuur	€ 126.000	Aanbesteding loopt, maar neemt meer tijd in dan gepland. Tijdelijk veel (incidentele) afname bij 1 leverancier, de omvang was niet zo hoog gepland.
Leverancier 2 - opleiding	€ 177.000	Dit hangt samen met leverancier 1, dezelfde situatie.
Leverancier 3 - meetapparatuur	€ 72.000	Aanbesteding loopt, op basis van specifieke overwegingen is gekozen om langer door te gaan met de leverancier.
Leverancier 4 – kleding	€ 266.000	Aanbesteding is in voorbereiding.
Leverancier 5 - mobiliteit	€ 60.000	
	€ 701.000	

5. Single Information Single Audit

5.1 Geen controleverschillen in de SiSa bijlage

Op grond van het Besluit accountantscontrole provincies en gemeenten, Artikel 5 lid 4, dienen wij te rapporteren over de fouten en onzekerheden van de SiSa regelingen.

Code	Specifieke uitkering	Fout of onzekerheid id	Financiële omvang in euro's	Toelichting fout / onzekerheid
A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding	N.v.t.	0	Geen bevindingen met invloed op financiële vaststelling

5.2 Conclusie

Uit de tabel blijkt dat wij bij onze controle geen fouten of onzekerheden hebben geconstateerd die de voor SiSa geldende rapporteringstolerantie overschrijden. Met betrekking tot de SiSa-verantwoording zijn wij voornemens om een goedkeurende controleverklaring te verstrekken.

6. Overige onderwerpen

6.1 Fraude en nalevering wet-en-regelgeving

Bij de uitvoering van de controle hanteren wij onder andere de Nadere Voorschriften Controle- en Overige Standaarden (NV COS) 240. "De verantwoordelijkheid van de accountant voor het onderkennen van het risico van fraude in het kader van de controle van financiële overzichten".

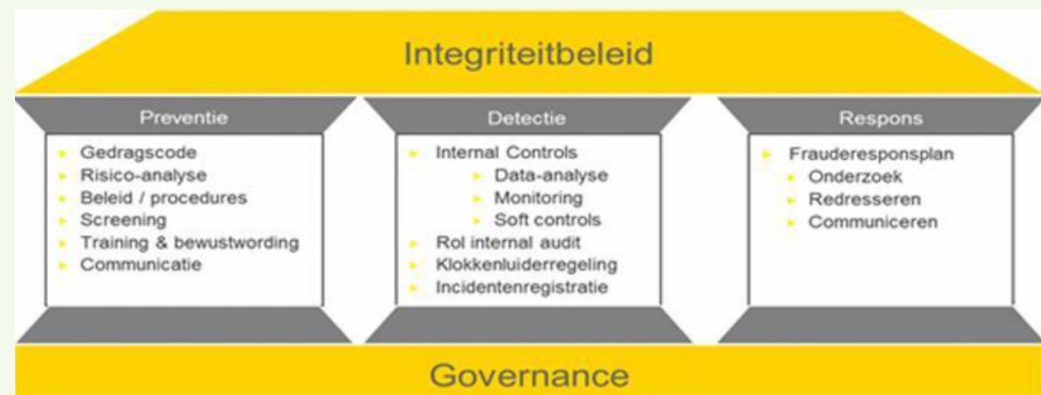
De organisatie dient zowel preventieve als repressieve beheersingsmaatregelen te nemen om de kans op fraude zo veel mogelijk te beperken, zodat de integriteit van de financiële verslaggeving is gewaarborgd. Voor het uitoefenen van deze verantwoordelijkheid maakt het management gebruik van diverse beheersingsmaatregelen, zoals interne richtlijnen en gedragscodes, controle technische functiescheiding en periodieke rapportages over financiën.

Als accountant verwerven wij inzicht in de interne beheersingsactiviteiten die relevant zijn voor de controle, te weten die waarvan de accountant van oordeel is dat het noodzakelijk is dat wij daarvan kennis verkrijgen om de risico's van een afwijking van materieel belang op het niveau van beweringen te kunnen inschatten en verdere controlemaatregelen te kunnen opzetten en uitvoeren inspelend op de ingeschatte risico's. Alhoewel het gehele stelsel van interne beheersing tevens kan worden gezien als een stelsel dat frauderisico's kan mitigeren zijn binnen de interne beheersing soms ook maatregelen aanwezig die specifiek gericht zijn op het tegengaan van fraude. Dergelijke maatregelen maken veelal deel uit van een fraudepreventiebeleid. Voorbeelden van specifieke fraudepreventiemaatregelen zijn:

- Integriteitsbeleid en specifieke maatregelen gericht op het toetsen van integriteit (bijvoorbeeld met behulp van integriteitstrainingen, dilemma sessies, etc.).
- Registratie van nevenfuncties van medewerkers.
- Het instellen van gedragscodes en het bewaken van de naleving daarvan.

De belangrijkste frauderisico's die wij in het kader van de jaarrekeningcontrole hebben geïdentificeerd zijn:

- Risico op verslaggevingsfraude.
- Risico op onrechtmatige onttrekkingen middelen organisatie.

6. Overige onderwerpen

6.2 Overige dienstverlening -> onafhankelijkheid accountant

In het verlengde van de Nadere voorschriften inzake onafhankelijkheid van de openbaar accountant, bevestigen wij dat, naar ons oordeel, de onafhankelijke positie in overeenstemming is met de wettelijke- en beroepsvoorschriften. Tevens bevestigen wij dat de objectiviteit gedurende het afgelopen boekjaar niet is aangetast.

In onze controleaanpak zijn diverse maatregelen opgenomen die de onafhankelijkheid dienen te waarborgen. Periodiek wordt de naleving van interne en externe onafhankelijkheidsvoorschriften beoordeeld. De leden van ons controleteam moeten jaarlijks hun onafhankelijkheid (schriftelijk) bevestigen.

Contactgegevens:

Alex Ruigendijk
Partner RA
+31 70 358 90 00
aruigendijk@bakertillyberk.nl

Stefan Turenhout
Senior manager RA
+31 70 358 90 00
sturenhout@bakertillyberk.nl

Kantoorgegevens:

Baker Tilly Berk N.V.
Scheveningseweg 80-82
2517 KZ Den Haag
Postbus 85745
2508 CK Den Haag
+31 70 358 90 00